

Naslovnica » Kategorija » Kakav park želimo? Slučaj Vrbani 2

Kakav park želimo? Slučaj Vrbani 2

SAŠA ŠIMPRAGA 3. LISTOPADA 2022.

IZDOJENO, PLANET ZEMLJA

Središnji park za naselje zamišljen je, ugrubo, južno od ulice Vrbani. Najistočniji dio parka danas je prazna livada u stopostotnom gradskom vlasništvu. Od tog istočnog dijela, koji je i naizgledniji da se uredi prvi, preostali dio parka odvojen je makadamom u produžetku Cenkovečke ulice. Sukladno GUP-u, Grad tu planira graditi produžetak ulice. Dva su osnovna razloga protiv toga.

Potok Vrapčak granica je između Vrbana i Vrbana 2. Oba naselja ograničena su sa sjeverne i južne strane i s dvije dominantne, vrlo bučne, prometnice, (blesavo preimenovanom) Zagrebačkom avenijom i Horvaćanskom cestom. Istočno naselje je starije, zapadno mlađe i još uvijek nedovršeno. Motor rasta naselja izgradnja je višestambenih zgrada, za čime kasni uređenje parkovne infrastrukture za koju je prostor rezerviran, ali ne i aktiviran u planiranoj namjeni. Središnji park za naselje

zamišljen je, u grubo, južno od ulice Vrbani. Sastoji se od četiri različite cjeline koje je potrebno krajobrazno osmisliti kao jedinstvenu parkovnu površinu s, po mogućnosti, različitim ambijentima. Najistočniji dio parka danas je prazna livada u stopostotnom gradskom vlasništvu. Od tog istočnog dijela koji je i naizgledniji da se uredi prvi, preostali dio parka odvojen je makadamom u produžetku Cenkovečke ulice. Sukladno GUP-u, Grad tu planira graditi produžetak ulice. Dva su osnovna razloga protiv toga. Prvi je da produžetak u prometnom smislu ne znači ništa, osim eventualno više mjesta za parkiranje (u tome slučaju i sred parka), a drugi je da dva dijela parka treba spojiti, a ne dodatno razdvajati.

U dosadašnjim pokušajima uređenja parka, i to slijedom građanskih zahtjeva za parkom (prije svega lokalne inicijative Zeleni Vrbani, pa i one 1POSTOZAGRAD), Grad je za prethodne administracije ponudio nemušti projekt, i to samo za krajnji istočni dio četverodijelne cjeline

Danas taj središnji dio četverodijelnog budućeg parka u svom obuhvatu uključuje veće privatno dvorište jedne obiteljske kuće, (za bio standarde izuzetno važni) šumarak i dio koji se (odnedavno) koristi kao privatno parkiralište. Krajnji zapadni dio budućeg parka također se manjim dijelom koristi kao parkiralište, a od ostatka parka dijeli ga Domašinečka i još zapadnije Cirkovljanska ulica. Na dijelovima planiranoga parka parkirališta se šire budući da parkirališni kapaciteti naselja nisu dovoljni, a park istovremeno ne dolazi, što u budućnosti može predstavljati problem te uzrokovati konflikte oko namjene. Za mandata Bandićeve gradske uprave, u Vrbanima 2 gdje se gradnja pugušćuje, na dijelu zelenih površina namijenjenih središnjem javnom parku, pokušala se provesti prenamjena u građevinsku zonu, no izmjene GUP-a općenito nisu prošle. Slučaj još jednom ukazuje na hitnost privođenja prostora svrsi budući da

je to bolji način njegove zaštite. A izmjene GUP-a prije fokusirati na osnaživanje povezanosti parka, ukidanjem nepotrebnog produžetka Cenkovečke.

Foto: Zagreb.hr

S planiranim produžetkom te ulice ili bez nje, očito je da će i iz praktičnih razloga, imovinsko-pravnih odnosa i operativnih koraka, budući središnji park za Vrbane 2, jednom kada krene njegovo uređenje, vjerojatno biti najmanje tripartitni, a izglednije sastojati se od četiri ulicama odijeljene cjeline. I drugi veći planirani park za kvart, oko ulice Vrbje, ulica dijeli na dva dijela. Takvu situaciju može se (lako) pretvoriti i u prednost. Možda najbolji zagrebački primjer odličnog parka koji je jakom prometnicom podijeljen na dva dijela je onaj na Trgu Petra Krešimira IV. Njegov autor, **Ciril Jeglič** (a rješenje je odbrano na prvom krajobraznom natječaju u Kraljevini Jugoslaviji 1938. godine), negativni aspekt dominantne prometnice koja razdvaja, koristi kao kreativni impuls kako bi stvorio park dualnog karaktera, s niz podcjelina unutar svake od polovica, što sve skupa čini najvažniji modernistički park u gradu. Pritom, jedna od ključnih karakteristika tog uspjeha su, kako visoki dometi autora, tako i visoka očekivanja naručitelja tj. Grada. Danas upravo tu leži jedna od prepreka budući da Grad, sudeći po dosadašnjoj praksi, visoka očekivanja nema u ničemu, a ponajmanje u oblikovanju javnih parkova. Nije suvišno postaviti i pitanje može li uopće Zagreb bolje?

U dosadašnjim pokušajima uređenja parka, i to slijedom građanskih zahtjeva za parkom (prije svega lokalne inicijative *Zeleni Vrbani*, pa i one 1POSTOZAGRAD), Grad je za prethodne administracije ponudio nemušti projekt, i to samo za krajnji istočni dio četverodijelne cjeline. Ponuđeno rješenje s jedne strane nudi ono što se nije tražilo (vježbalište i dječje igralište), a s druge ne odmiče od generalno niskog krajobraznog standarda zagrebačkih javnih parkova, dok stručne službe niti uvjetuju zahtjeve za pomakom, niti ih kreativno serviraju. Zadaci se odrađuju, ako i kad uopće dođu na red. Ovaj i uslijed pritiska javnosti. A predmetna je livada odavno već mogla i trebala biti uređena kao park, zato jer naselje odavno postoji i za parkom ima potrebe.

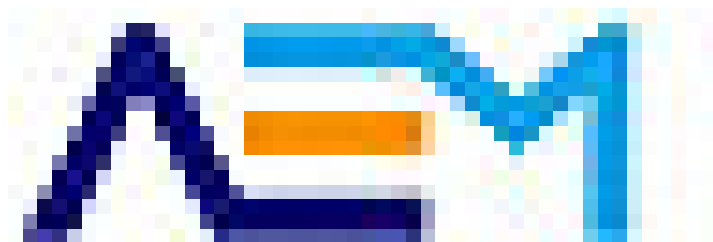
*Sudeći po dosadašnjoj praksi,
visoka očekivanja Grad nema
u ničemu, a ponajmanje u
oblikovanju javnih parkova.
Nije suvišno postaviti i pitanje
može li uopće Zagreb bolje*

Buduće rješenje parka zato je uputnije tražiti u krajobraznom natječaju, i to ne za jedan njegov dio, već za total koji se potom može uređivati etapno, ali je upitno koliko je realno zahtijevati natječaj čiji bi obuhvat u ovome trenutku zahvaćao i privatne čestice i to je otvoreno pitanje. Imovinsko-pravni odnosi su nulta točka parka i objektivna prepreka na većem dijelu tri od četiri fragmentirana dijela budućeg parka, a odgovornost Grada je nedvosmisljena prema obavezi okrupnjavanja čestica za parka tamo gdje ga nema. Imperativ je zahtijevati te otkupe, pa i već zato što kvart čak i sa svim planiranim zelenim površinama ima ispodprosječno zelenih površina.

Promjena vlasti u Zagrebu otvorila je perspektivu. Danas se zahtjev za parkom na Vrbanima 2 u mnogočemu razlikuje od dosadašnjih pristupa, ali i drugih sličnih inicijativa, u drugim dijelovima grada. Programski zahtjevi lokalne inicijative koja sada nastupa i kroz Mjesni odbor su ambiciozniji, razrađeniji i društveno i klimatski odgovorniji. Prijedlog projektnog zadatka Vijeće mjesnog odbora Vrbani 2 donijelo je

ove godine. Iskoraka je više. U prvome redu park se sagledava cjelovito, u svim svojim rezerviranim dijelovima. Programska koncepcija različita je od one koju je ponudio Grad kroz izrađeni program uređenja jednoga, najistočnijeg, dijela budućeg parka. Sada se traži bitno zahtjevniji program koji je i u skladu s višim klimatskim, okolišnim i krajobraznim kriterijima. Traži se i natječaj. Pristupilo se i anketiranju građana oko definiranja sadržajnih stavki budućeg parka.

Hoće li i koliko od svega navedenog ostati na papiru, a koliko doživjeti realizaciju kroz smisleni projekt koji će možda demonstrirati stvarni odmak od dosadašnje prosječnosti, ostaje za vidjeti. No zasad je sigurno da su se očekivanja od parkova ipak povećala, a to je i preduvjet boljih rješenja.

Serijal tekstova "Zašto nema parka?" napisan je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.